

שם פרטי ושם משפחה: _____

כיתה: _____

בית-הספר התיכון בגינאה

חלק א: קריאה מוקדמת ותגובה

קראו את הכתבה העיתונאית: **שלושים בניינים מתפוררים בלב גן פרא**, מאת פייר-אנדרה קרול, שבעמוד הבא.

לאחר שתקראו את הכתבה, ענו על סעיף 1, שבעמוד 4. הביאו עמכם לכיתה את הטקסט ואת תשובתכם לסעיף 1.

כמה מילים על הכתבה:

הכתבה עוסקת בבית-הספר התיכון בגינאה, ושלושים הבניינים המוזכרים בכותרת הם המבנים המשמשים כבית-הספר התיכון של העיר. גינאה היא עיר מחוז במדינת חוף השנהב שבאפריקה המערבית. בית-הספר בגינאה הוקם במסגרת הסיוע שמעניקות המדינות המפותחות, כגון מדינות מערב אירופה וארה"ב, למדינות מתפתחות, כגון חוף השנהב.

הכתבה מתארת את תנאי הלימוד ואת אורח החיים בבית-הספר, ועולה ממנה, כבר מן הכותרת, ביקורת סמויה כלפי הגופים המסייעים וכלפי האחראים למצב.

שלושים בניינים מתפוררים בלב גן פרא

מאת פייר-אנדרה קרול

חורבה שמתעוררת כל בוקר לחיים
כאשר 4,000 התלמידים, פי ארבעה מן התפוסה
המתוכננת מראש, נוהרים אליה ונדחסים,
65-80 בכל כיתה. בית-הספר התיכון בגינאה,
עיר מחוז בחוף השנהב.

הדבר היחיד שנקרא כמעט מדעי במעבדות
הוא מערך של כיורי חרסינה. אלה יבשים
כל ימות השנה משום שאין מבחנות
וכימיקלים לביצוע ניסויים.

"התלמידים שלי מסיימים את לימודיהם
בלי שראו ניסוי מעבדה, קל וחומר ביצעו
אותו בעצמם", אומר ז'ורז', מורה לפיסיקה
ולכימיה. "עלי לשרטט דיאגרמות על
הלוח, ולפעמים אין לי גירים צבעוניים
לצרכי הדגשה של פרטים".

בהעדר ציוד, יש מורים שתוהים מה הם
עושים במוסד זה. "בכיתות גדולות כאלה,
קשה לנו למקד את תשומת הלב של
התלמידים. אין אנו מסוגלים ללמד אותם
דבר", רוטן אוסאמה גבאנה, שבכיתתו 70
תלמידים.

באשר לספרייה, זו מכילה בסך הכל שלושה
ארונות ספרים עלובים, המכילים גם את
תיקי המינהלה, בצריף שאין בו חלונות
ואשר רצפתו אינה מרוצפת.

אולם, למרות דלותו של בית-הספר התיכון
בגינאה ושל תלמידיו, המוסד הזה מתפקד
לא פחות מבתי הספר התיכוניים האחרים
במדינה. מדי בוקר, לפני הצפירה של
השעה שבע, נכנסים לחצר בית-הספר
4,000 תלמידיו – רבע מהם בנות. הבנות
לובשות תלבושת אחידה לבנה-כחולה,
הבנים לובשים בגדי האקי בהירים.

המשמעת אינה בעיה בכיתות הצפופות,
אולם המוסד משופע בבעיות חברה:

א פריקה מרהיבת עין כאשר רואים אותה
מאשנב של חלון, והגוף של חוף השנהב
אפריקאי מאוד: סאוואנה, יערות וקו-חוף
עתיר מפרצונים. ממרומים רואים פסיפס של
כפרים ועיירות ואת עיר הבירה על גורדי
השחקים שלה. אלפי בתי ספר שנראים כמו
כפרי-נופש, פוזרים על פני המדינה.

בית-הספר התיכון בגינאה – עיר מחוז
בלב המדינה, ובה 180 אלף תושבים –
בוודאי היה מחונן בקסם האידילי הזה לגבי
תלמידי הדור הראשון שלמדו בו בתקופת
האופוריה של "נס חוף השנהב". אולם
הזמנים השתנו. הנס נגוז באותה מהירות
שבה הופיע. מצבם המזונוח של בתי הספר
היום משקף את הידרדרותה של מדינה
שבעבר הוצגה כמודל.

כשלושים בניינים מתפוררים בלב גן מגודל
פרא, כיתות מזונוחות שהטיח מתקלף
מקירותיהן: חורבה שמתעוררת לחיים
כאשר 4,000 תלמידים (פי ארבעה מן
התפוסה המתוכננת מראש) נוהרים אליה
ונדחסים, 65-80 בכל כיתה. ברוב הדלתות
של הכיתות אין מנעולים, ולכיתות רבות
אין בכלל דלת. אין ארונות לשמירת ציוד,
אך ממילא אין ציוד. "אנחנו מלמדים
בידיים ריקות. איני זוכר את היום שבו
הייתה לנו מפה גיאוגרפית, לתלות על
הקיר", אומר יאפי אקן, מורה להיסטוריה
ולגיאוגרפיה זה 15 שנה, "ולתלמידים אין
ספרי לימוד".

באשר לציוד הדרוש לבית-הספר, הוא כולל בדרך כלל שני ספרי לימוד משומשים, מתפרקים, מחברת ושני עטים כדוריים: אחד כחול, אחד אדום.

"השנה יכולתי לקנות רק ספר-לימוד אחד", אומר ליאונרד, שמתמחה במדעים. "קניתי ספר לימוד בפיסיקה". והוא מניף ספר מרופט שכבר עבר ידיים רבות. "הייתי רוצה לקנות עוד ספרי לימוד, אבל דודי, נהג אוטובוס באבידג'אן, לא שלח לי את הכסף שהבטיח לי", והוא מוסיף: "שיטות הלימוד, תוכנית הלימודים, הבחינות והתעודות מבוססות עדיין על השיטה הצרפתית. סטודנטים עדיין נדרשים ללמוד את יצירות מולייר, ראסין וקורניי. זו דרישה קשה מדי, בהתחשב בעובדה שהם החלו את דרכם בחיים עם שתיים או שלוש שפות אפריקאיות ואינם שולטים בצרפתית בת זמננו, השונה מאוד מן העגה השגורה בפיהם."

ככל העיירות שבלב המדינה (דהיינו, מחוץ לעיר הבירה), גינאה היא יישוב מסתאב והולך. מבחינה תרבותית, זהו ישימון אשר דבר אינו קורה בו. בבית הקולנוע המתפורר מוקרנים סרטים גרועים. אין כאן מרכז נוער, בית תרבות, תיאטרון או ספרייה ציבורית, ורוב התלמידים אף אינם צופים בטלוויזיה. בית-הספר התיכון שלהם הוא נווה מדבר שבו מראים להם – בתנאים עלובים – משהו מן המודרניות המערבית, כפי שמבטאים אותה המורים.

קטינות בהריון, תיכונסטיות שעוסקות בזנות, ילדים של משפחות הרוסות שמתגוררים הרחק מן העיירה, בני נוער רעבים. עליהם לסבול בשתיקה משום שאין בבית-הספר עובד סוציאלי או פסיכיאטר. "באתי לבית-הספר בנובמבר משום שלא היה לאבי כסף לתשלום דמי הכניסה בתחילת השליש", מסביר טימוקו, בנו של חקלאי מצפון המדינה. מאות תלמידים החלו את לימודיהם באיחור, מאותה סיבה. יש שתי סיבות פשוטות לדבקותם של התלמידים בלימודים בתנאים מדכאים כאלה: בלי השכלה אין להם סיכוי בחיים, וממילא אין להם מה לעשות מחוץ לכותלי בתי הספר. עליהם להסתפק במה שיש. המשמעת אינה בעיה משום שבית-הספר קדוש בעיני התלמידים, ההורים והחברה כולה.

בכפרים הנידחים ביותר חולמים הורים לשלוח את ילדיהם לבית-הספר, משום שזו הדרך היחידה "להיות משהו" – קרי: עובד מדינה. מעטים הם התלמידים שחושבים על עבודה במגזר הפרטי, שם אין ביטחון במקום העבודה והשכר עלוב מדי. ההצלחה בחברה פירושה עבודה בשירות המדינה. בחוף השנהב בית-הספר הוא מוסד חינוכי, מקום מקלט ומפלט מאבטלה כאחד. תלמידים רבים, צעירים ומבוגרים יותר, שוכרים חדרים זעירים למגורים. בדרך כלל אין חשמל או מים בחדרים הללו. "מאחר שאין לי חשמל, אני מחכה לשעה עשר בלילה, שבה מעטים הם העוברים ושבים ברחוב, ואז אני יוצא ללמוד לאורו של פנס הרחוב. אני משתמש בשולחן של מוכר התפוזים", אומר סבסטיאן, נער תמיר ונאה, שבגדי החאקי השחוקים שלו צרים עליו.

בגדיו של תלמיד ממוצע כוללים תלבושת חאקי אחידה, זוג מכנסי ג'ינס, חולצה (לפעמים שתיים), חולצת טי, מכנסיים קצרים להתעמלות וזוג נעליים, בדרך כלל נעלי התעמלות שנקנו בשוק הפשפשים.

עיתון "הארץ", "שעת חינוך" (גיליון מיוחד), אוגוסט 1993. הגיליון פורסם מטעם איגוד "וורלד מדיה". עורך המהדורה העברית: גדעון לוי. © הזכויות על התרגום שמורות לעיתון הארץ.

חלק ב: עריכת השוואה

בחלק זה עליכם לערוך השוואה בין תנאי הלימוד ואורח החיים בבית-הספר בגינאה לבין תנאי הלימוד ואורח החיים בבית-ספרכם.

השוואתכם צריכה לכלול לפחות 5 קטגוריות (נקודות) להשוואה, על-פי בחירתכם. בהשוואתכם הסתמכו על עובדות בלבד - הן עובדות המבוססות על הכתבה והן עובדות המבוססות על היכרותכם את בית-ספרכם.

בחלק זה עליכם להציג את ההשוואה הן באמצעות טבלה והן באמצעות טקסט.

השוואה באמצעות טבלה

1. מלאו את טבלת ההשוואה שלפניכם.

נסחו אותה בפירוט כדי שהיא תוכל לשמש לכם בסיס לכתיבת טקסט ההשוואה בהמשך (בסעיף 2).

03 _____

04 _____

05 _____

קטגוריות להשוואה	בית-הספר בגינאה	בית-הספר שלי
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		

